

Sygn. akt: WZ 19/17

POSTANOWIENIE

Dnia 8 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński

Protokolant Marcin Szlaga

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej ppłk. Macieja Nowaka
w sprawie wniosku obrońcy cyw. K.K. o zwrot wydatków na obronę poniesionych
przez cyw. K.K., po rozpoznaniu w Izbie Wojskowej na posiedzeniu w dniu 8
grudnia 2017 r. zażalenia wniesionego przez jej obrońcę na postanowienie
Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 14 września 2017 r., uwzględniające w
części wnioszek w przedmiocie zwrotu kosztów procesu

p o s t a n o w i ł

**zażalenia nie uwzględnić, utrzymać w mocy zaskarżone
postanowienie.**

UZASADNIENIE

K. K. została oskarżona o to, że „w okresie od 21 maja 2011 r. do 27 maja 2011 r. w O. poprzez zawarcie w biurze podróży „K.” umowy o świadczenie usług turystycznych organizowanych przez T. Polska w imieniu i na rzecz płk. I.O., jego żony B.O. oraz córki W.O. oraz poprzez podrobienie podpisu płk. I.O., pomogła P.

S. Prezesowi M. S. w udzieleniu korzyści majątkowej funkcjonariuszowi publicznemu – żołnierzowi w czynnej służbie wojskowej płk. I. O., w związku z pełnieniem przez niego funkcji publicznej Szefa [...] Sił Zbrojnych, w postaci wycieczki zagranicznej do Grecji dla wymienionego oficera, jego żony B.O. oraz córki W.O. zorganizowanej w okresie od 26 czerwca 2011 r. do 3 lipca 2011 r. przez Biuro Podróży T. o łącznej wartości 9.139 zł, w zamian za pomoc w zakupie od M. T. dla Sił Zbrojnych RP cyfrowego mobilnego systemu [...], tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 270 § 1 kk. w zb. z art. 18 § 3 kk. w zw. z art. 229 § 1 kk.”.

Wojskowy Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 20 czerwca 2016 r. na podstawie art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt. 3 k.p.k. umorzył postępowanie wobec K.K. o zarzucany jej czyn, który zakwalifikował z art. 270 § 2a kk., z uwagi na jego znikomą społeczną szkodliwość. Wyrok ten zaskarżył w drodze apelacji na niekorzyść oskarżonej Prokurator Wydziału do Spraw Wojskowych Prokuratury Okręgowej w P. i zarzucił mu obrazę przepisu prawa materialnego w postaci art. 270 § 21 kk., poprzez umorzenie postępowania karnego przeciwko K. K. o wymieniony czyn, wobec jego znikomej społecznej szkodliwości oraz pominięcie w opisie przypisanego jej czynu sformułowania „w celu użycia za autentyczny”, które stanowi jedno z ustawowych znamion czynu zabronionego.

Wyrokiem z dnia 17 stycznia 2017 r. sygn. akt WA 17/16 Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok wobec K.K. i na podstawie art. 17 § 1 pkt. 3 k.p.k., umorzył postępowanie o czyn określony w art. 270 § 1 kk. polegający na tym, że w dniu 23 maja 2011 r., w celu użycia za autentyczny, podrobiła podpis płk. rez. I.O. jako "Zgłaszającego" na umowie o świadczenie usług turystycznych zawartej z Biurem Podróży T. Poland Sp. z o.o. za pośrednictwem jego agenta p.n. "K." w jego siedzibie w O. (nr rezerwacji ...) poprzez odręczne naniesienie w przedmiotowej umowie w miejscu oznaczonym jako "Data" podpis "Zgłaszającego" treści "23.05.2011 r. J. O."- z powodu znikomego stopnia społecznej szkodliwości.

Dnia 6 marca 2017 r. obrońca K. K. wystąpiła do Wojskowego Sądu Okręgowego z wnioskiem o zwrot wyłożonych kosztów postępowania w związku z umorzeniem postępowania karnego wobec K.K. i przyznanie na jej rzecz od Skarbu Państwa zwrotu wyłożonych kosztów, tj.:

1. kwoty 3.600 zł tytułem wynagrodzenia obrońcy w postępowaniu przygotowawczym;
2. kwoty 9.120 zł tytułem wynagrodzenia obrońcy w postępowaniu pierwszoinstancyjnym;
3. kwoty 7.200 zł tytułem wynagrodzenia obrońcy w postępowaniu przed Sądem Najwyższym;
4. kwoty 2.160 zł, stanowiącej koszty podróży obrońcy z P. na rozprawy do W.

Uzasadniając wysokość roszczenia odwołała się do przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, kształtujących wysokość stawek minimalnych za te czynności oraz do przepisów określających możliwość przekroczenia tych stawek w sytuacji szczególnego nakładu pracy adwokata, zawłości sprawy, długotrwałości postępowania, co jej zdaniem miało miejsce w tej sprawie.

Do wniosku załączono 1 bilet kolejowy na trasie P. – W., z dnia 6 czerwca 2016 r., o wartości 116,10 zł.

Dnia 6 kwietnia 2017 r. obrońca K. K. złożyła pisemne oświadczenie, iż na rozprawy wyznaczane przez Wojskowy Sąd Okręgowy i Sąd Najwyższy przyjeżdżała pociągami w przedziałach 2 klasy, przy czym koszt biletu w obie strony wynosił ok. 278 zł. i był jej każdorazowo zwracany przez K.K. Ponadto, obrońca dostarczyła kopię umowy o obsługę prawną, łączącej ją z oskarżoną, regulującej rozliczenia finansowe stron, w której wysokość należnego wynagrodzenia odbiegała od tej określonej we wniosku.

Postanowieniem z dnia 9 maja 2017 r. Wojskowy Sąd Okręgowy w W. na mocy art. 632 pkt. 2 zasądził na rzecz K.K. kwotę 1.857,60 zł tytułem zwrotu poniesionych przez nią kosztów procesu w związku z przejazdami ustanowionego z wyboru obrońcy z powodu czynności postępowania, w pozostałym zakresie wniosku nie uwzględnił.

Postanowienie powyższe zaskarżyła zażaleniem K. K., stawiając mu zarzut naruszenia prawa materialnego oraz błędu w ustaleniach faktycznych, polegających na przyjęciu, iż nie należy się zasądzenie na jej rzecz kosztów obrony

za postępowanie przygotowawcze a także przed Sądem I i II instancji, mimo że jest zobowiązana do poniesienia kosztów obrony na podstawie zawartej z kancelarią umowy o obsługę prawną. Wniosła przy tym o zmianę zaskarżonego postanowienia i przyznanie jej kosztów obrony zgodnie ze złożonym wnioskiem. Do zażalenia załączono fakturę VAT z dn. 16 maja 2016 r., poświadczającą wpłatę kwoty w wysokości 12.300 zł. tytułem poniesienia częściowych kosztów obrony w sprawie karnej.

Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 12 lipca 2017 r., sygn. akt: WZ 10/17, uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Wojskowy Sąd Okręgowy w W. postanowieniem z dnia 14 września 2017 r., zasądził na rzecz K.K. kwotę 12.300 zł, a w pozostałym zakresie wniosku nie uwzględnił.

Na to postanowienie zażalenie wniosła obrońca oskarżonej. W zażaleniu, podnosząc istniejące faktycznie zobowiązanie oskarżonej do poniesienia pozostałych, niezasądzonych kosztów ustanowienia obrońcy z wyboru, wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i przyznanie oskarżonej zwrotu kosztów obrony w wysokości uwzględniającej maksymalne stawki urzędowe przyznawane za czynności adwokackie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z treścią art. 632 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 616§1 pkt 2 k.p.k. w razie wydania wyroku umarzającego postępowanie zasadą jest zwrot przez Skarb Państwa kosztów procesu, w skład których wchodzi uzasadnione wydatki stron, w tym z tytułu ustanowienia w sprawie jednego obrońcy. W tej sprawie oskarżoną, wobec której umorzono postępowanie z powodu znikomej społecznej szkodliwości i adwokata ustanowionego z wyboru łączyła umowa o świadczenie pomocy prawnej, która określała warunki udzielenia tego świadczenia, wysokość wynagrodzenia należnego adwokatowi oraz zasady jego uiszczenia, przewidując możliwość wypłacenia adwokatowi należnego wynagrodzenia po prawomocnym zakończeniu sprawy. Ustanowiony obrońca reprezentował oskarżoną w

postępowaniu przygotowawczym oraz przed sądami obu instancji. Za tę świadczoną przez obrońcę pomoc prawną oskarżona w toku postępowania uiściła kwotę 12.300 zł, przedstawiając na tę okoliczność stosowną fakturę VAT.

Wyplacona kwota pokrywała, zdaniem wnioskodawczyni, tylko część wynagrodzenia adwokata należnego adwokatowi. Formułując wniosek o zasądzenie na rzecz oskarżonej zwrotu kosztów z tytułu wynagrodzenia obrońcy z wyboru, jej obrońca określił wysokość tych kosztów na poziomie maksymalnych stawek przewidzianych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, z uwagi na poniesiony nakład pracy, skomplikowany charakter sprawy i długotrwałość postępowania. Wojskowy Sąd Okręgowy w W. w kolejnym orzeczeniu dotyczących ustalenia kosztów procesu odnośnie do K.K. zasądził na rzecz tej oskarżonej zwrot uiszczonej przez nią kwoty 12.300 zł. Aktualnie kwota ta wobec zmodyfikowania przez obrońcę oskarżonej zakresu zaskarżenia nie jest kwestionowana i jest objęta prawomocnością. W uzasadnieniu tego orzeczenia Wojskowy Sąd Okręgowy w W. zakwestionował natomiast możliwość dochodzenia przez oskarżoną zwrotu wydatków poniesionych na ustanowienie obrońcy z wyboru, ponad uwzględnione już żądanie. Uzasadniając to rozstrzygnięcie Sąd stwierdził, że zwrot oskarżonemu wyłożonych przez niego kosztów związanych z ustanowieniem obrońcy z wyboru powinien być uwarunkowany obowiązkiem wykazania poniesionych rzeczywistych wydatków z tego tytułu, a uiszczenia tych pozostałych wydatków przekraczających zasądzoną już kwotę, obrońca, zdaniem Sądu, nie wykazał. Argumentując za takim stanowiskiem Wojskowy Sąd Okręgowy w W. odwołał się wprost do poglądu wyrażonego w postanowieniu Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 25 lutego 2015 r., II AKa 134/12, w którym stwierdzono, że zwrot oskarżonemu wyłożonych przez niego kosztów tytułem wynagrodzenia obrońcy z wyboru powinien być uwarunkowany obowiązkiem wykazania poniesienia rzeczywistych wydatków z tego tytułu. Wskazano również, że udokumentowanie byłoby możliwe poprzez złożenie umowy, o której mowa w art. 16 ust. 1 – Prawa o adwokaturze, ewentualnie faktury, rachunku lub innego dokumentu potwierdzającego, że określona należność została na rzecz adwokata uiszczona. Stanowisko Sądu

pierwszej instancji jest zasadne. Trafnie odwołał się do poglądu wyrażonego w postanowieniu Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 25 lutego 2015 r., II AKa 134/12, że udokumentowanie poniesienia rzeczywistych wydatków z tytułu ustanowienie w sprawie obrońcy z wyboru możliwe byłoby przez złożenie umowy o świadczenie pomocy prawnej, ewentualnie faktury VAT, potwierdzających, iż określona należność została na rzecz adwokata uiszczona. W sprawie tej wobec udokumentowania przez oskarżoną poniesienia na rzecz obrońcy z wyboru kosztów w wysokości 12.300 zł, słusznie należność ta została przez Sąd uwzględniona. Odnośnie żądanie zasądzenia na rzecz wnioskodawczyni dalszych kosztów związanych z ustanowieniem obrońcy z wyboru, ponad te zasądzone już w postanowieniu, należało stwierdzić, iż wnioskodawca nie wykazał aby dochodzona kwota została rzeczywiście poniesiona przez oskarżoną, mimo znacznego upływu czasu od prawomocnego zakończenia postępowania w jej sprawie. Z tego też tytułu należało zażalenia nie uwzględnić i utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie. Na marginesie tych rozważań podnieść należało, że gdyby nawet prowadząc wywód teoretyczny uznać zasadność roszczenia wnioskodawczyni co do niezasądzonych wydatków związanych z ustanowieniem obrońcy z wyboru, to wobec wskazania przez wnioskodawczynię zasad ustalenia wysokości tych wydatków na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, należałoby uznać, iż już zasądzona kwota tytułem tych wydatków, przekraczająca, co skonstatował Sąd pierwszej instancji, minimalne stawki określone w tym rozporządzeniu, oddawałaby niezbędny nakład pracy adwokata, a także charakter sprawy.

Z tych względów postanowiono jak na wstępie.

kc